

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.	PREȚUL INSERTIUNILOR: Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.	Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA ȘI ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 6978/902

Circular,

*către toate oficiile protopresbiterale și parohiale
din districtul Consistoriului greco-oriental român
din Arad.*

În fața pășirii tot mai agresive, ce zilnic o manifestă sectarii față de sfânta noastră biserică și instituțiunile ei și în deosebi în vedere, că din câteva casuri concrete ne-am convins, că preoțimea noastră în lipsă de o directivă bine marcată, în situațiuni date nu poate păși uniform față de cei rătașiți și astfel luptei de apărare, pe care trebuie să o purtăm față de dișii îi lipsește condițiunea fundamentală: *uniformitatea de procedere*, ne vedem îndemnați a atrage atențiunea onoratei noastre preoțimi asupra următoarelor dispozițiuni, pe cari va trebui să le observe:

1. În comunele unde morminții formează proprietatea comunei bisericești, dreptul de a dispune asupra lor este exclusiv al comunei proprietare; deci aici sectarii nu-și pot forma drept, ca morții lor să se îngroape în acești morminți, ci antistia comunală va trebui să le designeze un loc separat în hotarul comunei, pentru scopul morminților.

Abatere fac numai comunele, unde cimitirul nu formează proprietatea comunei bisericești; în astfel de comune nu li-se poate denega sectarilor dreptul de a-și înmormânta aici morții; dar nici aici să nu li-se permită să îngroape în rînd cu credincioșii noștri, ci li-se va designa

spre acest scop un anumit loc într'o parte oare-care a morminților.

2. Nou născuții sectarilor, cari legal încă n'au eșit din stînul bisericei noastre, nu se induc în matricula botezaților, de-oare-ce aici au loc numai acei născuți, cari se botează prin preoții noștri.

3. Casurile de moarte ale sectarilor, fie-că au eșit legal din stînul bisericei noastre, fie-că n'au făcut formele legale de trecere, îndată-ce funcțiunea înmormentării lor n'a sêvirșit-o preotul, nu se induc în matricula reșoșailor. Pentru a evita însă inconvenientele, cari pot obveni cu ocașiunea edării informațiunilor familiare despre familia, în stînul căreia a obvenit vre-un cas de asemenea natură, singuraticele casuri de moarte se vor însemna în conscripția parochială la locul cuvenit.

Consistorul eparchial gr.-or. rom. din Arad:

Ioan I. Papp,
Archimandrit.

CRISTOS A ÎNVIAT!

Mii de glasuri întonează astăzi sublima cântare: *CRISTOS A ÎNVIAT!*

Și se veselesc neamurile, căci moartea a fost sdrobotită și ușa vieții eterne deschisu-s'a oamenilor ridicati din păcat.

CRISTOS A ÎNVIAT din morți, cu moartea pe moarte călcând, spre a învedera dumneze-

iasca putere a Fiului omului, care pe sine s'a dat pentru mântuirea noastră.

E sârbătoarea iubirei astăzi, căci pentru iubirea sa de oameni pe sine s'a dat Domnul jertfă. E sârbătoarea biruinței eternului Adevăr, care s'a înălțat peste puterea cugetului omenesc, prin înviere. E sârbătoarea ridicării omului la Dumnezeu, care, mult îndurător, ne-a dat calea mântuirii.

În această sublimă zi ochii ridicăm la cereuri, spre eternul Stăpân și preabunul Părinte, laude, har și închinăciune îi aducem și îl preamărim.

Să-l preamărim în cântece și în fapte, săvârșite după Cuvântul său.

Pilda Mântuitorului lumii să ne fie pildă vieții; credința care peste Golgotha L'a dus la înviere să se sălășluiască în inimile noastre, punându-se temelie vieții noastre acesteia și temelie vieții eterne.

Dragostea între noi să se așeze, căci, de voi vorbi în toate limbile... când dragoste nu am, nimic nu am. Credința tare și neclintită să avem în biruința binelui și în mântuire de cel rău, căci, de voi avea credință cât un simbur de muștar voi zice muntelui mută-te și se va muta.

Și împărăția Adevărului veni-va peste noi, zdrobind ura, nedreptatea și păcatul; și înălțase-va biruitor Cuvântul adevărului cu puterea lui isvorită din suferințe, pentru mărirea lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor.

Înălțătoare putere să prindem, cu gândul și inima ridicându-ne la Cel pe care astăzi îl prăznuim, întonând cu mii și mii de glasuri:

CRISTOS A ÎNVIAT!

Secta nazareană în Serbia.

„Bogoslavski Glasnik“ din Carloveț aduce următorul comunicat:

»Sunt deja 10 ani de când această sectă infectă a trecut și în Serbia și deja a prins rădăcini în mai multe ținuturi. Preoțimea observând această boală primejdioasă, care subminează atât biserica cât și națiunea sârbescă, a scris multe despre dînsa și a ținut și conferențe pentru combaterea ei. La adunarea generală (a XIII-a) a Asociațiunii preoțești de estimp s'a primit pro-

punerea parochului V. Markovici din Beograd, care ca conclud al acestei corporațiuni va fi supus Sinodului episcopesc spre apreciere. Acest conclud între altele cuprinde următoarele puncte mai esențiale privitoare la combaterea eresului.

1. Dindată ce se ivește secta năzăreană în vre-o parochie, preotul este îndatorat numai decât a raporta aceasta protopresbiterului său, care fără amânare va convoca preoțimea submanuată la o conferență, când fiecare preot va primi informațiuni și instrucții temeinice, cum trebuie să procedă față de năzăreni. La aceste conferențe se vor delega (rîndui) după trebuința unii preoți mai buni și iscusiți oratori, cari benevol ori la ordinul protopresbiterului vor avea să descindă prin parochiile bântuite ca cooperatori pe lângă preotul local pentru combaterea sectei. În scopul acesta Sinodul episcopesc va emite un ordin, prin care toți protopresbiterii se vor îndatora a controla și a conduce un registru exact (un protocol de evidență) despre numărul și despre starea sectei nazarene de prin comunele submanuate, iar preoții se îndatorează a se avisa unul pe altul numai decât despre trecerea vre-unui năzărean dintr'o parochie într'alta.

2. Tot ce s'a scris până acuma în literatura sârbescă despre secta năzăreană, să se colecteze (să se adune), și materialul arangiat într'o carte edată din fondurile bisericesti, să se răspândească și distribuie pe la parochii și preoți.

3. Sinodul episcopesc să poarté evidență și statistică exactă și minuțioasă despre secta năzăreană din întreaga Serbie, ca la o eventuală necesitate, în ținuturile unde adecă s'ar observa că secta face progrese, înșiși episcopii se intervină personal prin auctoritatea lor la combaterea și stârpirea ei.

4. Sinodul episcopesc să facă o intervențiune la guvernul regesc, ca și acesta prin măsuri energice, pe calea administrațiunii, ori chiar prin lege să contribuie la stârpirea sectei, care și pentru ideia de stat, e foarte periculoasă.“

v. m.

Regulament

pentru examenele de calificare învățătorească în diecesa română gr.-or. a Aradului.

Forma testimoniului de calificare învățătorească gr.-or. română din Arad.

Nr. _____ P. matric.
190....

Testimoniu de calificare învățătorească

Di. _____ de religie gr.-or. română. născut... la anul _____ luna _____ ziua _____
în comuna _____ protopresbiteratul _____ comitatul _____ diecesa _____ ab-
solvând în anii _____ ca elev _____ cursurile preparandiale, anume _____

și având purtare morală _____, conform §§-ilor 13 și 122 din Statutul-Organic, s'a supus în _____
esamenului de calificare învățătorească pentru școlile populare elementare (primare) și a obținut următoarele note:

1.	Di. Religie	.....
2.	"	.....
3.	"	.....
4.	"	.....
5.	"	.....
6.	"	.....
7.	"	.....
8.	"	.....
9.	"	.....
10.	"	.....
11.	"	.....
12.	"	.....
13.	"	.....
14.	"	.....
15.	"	.....
16.	"	.....
17.	"	.....
18.	"	.....
19.	"	.....
20.	"	.....
21.	"	.....
22.	"	.....
23.	"	.....
24.	"	.....
25.	"	.....
26.	"	.....
27.	"	.....
28.	"	.....
29.	"	.....
30.	"	.....
31.	"	.....
32.	"	.....

Pe baza examenului astfel prestat, Di. _____ se declară de învățător (învățătoare) calificat...
pentru școlile populare elementare (primare), cu nota generală de _____

Arad, la _____ 190.....

Comisiunea examinătoare.

President:

Membrii:

Notele, conform § 122., p. 12. din Statutul-Organic:

- a) din studii: distins, bun, suficient, nesuficient.
b) din purtare: bună, corespunzătoare, puțin corespunzătoare, necorespunzătoare.

Convorbiri

Între un cercător și un incredințat. Asupra ortodoxiei bisericei orientale.

De
FILARET

Mitropolitul Moscvei.

Convorbirea IV.

Cercătorul: Cred că inima mea îl iubește, chiar și atunci când nu cuget la el într'un chip pozitiv.

Incredințatul: Dar' dacă n'ai avea nici o cunoștință despre tatăl D-tale ca tată? . . .

Cercătorul: Atunci n'aș mai avea iubire pentru dînsul! pentru-că, după-cum a zis tot fericitul Augustin, *nimenia nu voiște sau nu iubește ceea-ce nu cunoaște și despre care nu știe nimica.*

Incredințatul: Nu poți admite dar', fără îndoială, că iubirea provine din cunoștință?

Cercătorul: Admit fără cea mai mică sfială.

Incredințatul: Nu vezi dar' că fericitul Augustin are dreptate când susține, ca un lucru lămurit și drept, că precum voința provine din cunoștință, așa și sfântul Spirit purcede dela Tatăl.

Cercătorul: Văd acum că această explicațiune este făcută conform cu doctrina bisericei orientale. Cu toate acestea oare-cine mi-a spus cu totul altmintrelea.

Incredințatul: Eu știu pe ce temei tu-ai vorbit așa. Dacă nu simțesti osteneală, poți să examinezi singur cine sunt acei interpreți, care a fost scopul lor, și care din noi, eu ori ei, a tradus mai fidel cugetările fericitului Augustin? T'am citat cuvintele lui după-cum se află mai în toate manuscriptele, și mai ales în cele mai vechi; ceialaltă ți-le-au comunicat după edițiunile inprimare de partisanii bisericei occidentale.

Cercătorul: Mi-se pare de necrezut ca cineva să fi cutezat a altera operele scriitorilor celor mari, pentru a le adapta credinței bisericei lor. Se poate să-și apere cineva credința prin înșelăciune?

Incredințatul: Eu las această îndoială propriului D-tale examen. Cât pentru mine, fi atent și-ți voi da compt de traducțiunea mea.

Opera imprimată a fericitului Augustin, poartă titlul:

„*Imago simillima cogitationis Ejus. — Imaginea cea mai fidelă a acestei cugetări.*

„*Voluntatem de cogitatione procedere. — Voința purcede din cugetare.*

„*Cogitationis imaginem — Imaginea cugetării.*“

Dar' edițiunea din Veneția din anul 1552 conține asupra acestui pasagiu observația următoare: »*Vetera interim loco conitionis habent cogitationis.*“ Cu toate acestea în vechile manu-

scrise, în loc de *din cugetare*, se citește: *din cunoștință.*«

Asemenea în edițiunea de Paris din anul 1679, și în cea de Anvers din anul 1700, se găsește asupra aceluiași loc: *Omnes prope M. S. S. conitionis ejus Et infra: de cognitione procedere.* Ac paulo post: *Cogitationis imaginem;* adică: Mai toate manuscriptele poartă: din această cunoștință și mai jos: *purcede din cunoștință; Imaginea cunoștinței.*

Judecă acum care este versiunea ce a trebuit să urmez, aceea a vechilor manuscripte și mai a tuturor manuscriptelor, sau a editorilor cari nici măcar nu spun pentru-ce n'au imprimat pasagiul în chestiune așa cum se află în vechile manuscripte și mai în toate manuscriptele?

Cercătorul: Editorii sunt în adevăr prea suspecti că au voit a da preferință versiunii infidele, pentru a-și susține opiniunea lor și biserica lor.

Incredințatul: Sunt cu atâta mai mult suspecti, că nu numai că n'au respectat nici anticitatea, nici maiestatea mărturiilor — favorabile celeialtă versiuni, dar' nici n'au voit a lua aminte că versiunea adoptată de dînșii desfigurează și alterează sensul textului. Ei cetesc: *Sed ex illo quod novimus Cogitatio nostra formetur sitque in acie cogitantis imago simillima cogitationis. . . ista duo scilicet tertia voluntate sive dilectione jungente. Voluntatem quidem de cogitatione procedere, nemo enim vult quod omnino quid vel quale sit nescit, non tamen esse cogitationis imaginem.*

Aceasta se traduce așa: »Dar' cugetarea noastră se formează din ceea-ce cunoaștem și este în spiritul celui ce cugetă imaginea cea mai fidelă a cugetării. . . și aceste două lucruri. . . sunt unite unul cu altul prin un al treilea lucru, toate că prin voință sau amoare, cu această voință purcede și din cugetare, căci nimeni nu voiște ceea-ce nu cunoaște; însă voința nu este imaginea cugetării.

Nu vezi ce absurditate reesă din această versiune? Cugetarea se formează din ceea-ce cunoaștem; cugetarea este imaginea cea mai fidelă a cugetării. Voința provine din cugetare, căci nimeni nu voiște ceea-ce nu cunoaște; dar' voința nu este imaginea cea mai fidelă a cugetării! Te rog să judeci fără părtinire dacă este aici vre-o legătură? Din contră, cealaltă versiune nu se justifică prin sine însăși prin precisiunea și claritatea sensului: *Cugetarea se formează din ceea-ce cunoaștem; cugetarea este imaginea cea mai fidelă a acestei cunoștințe. Voința provine și ea, din cunoștință, căci nimeni nu voiște ceea-ce nu cunoaște, dar' voința nu este imaginea cunoștinței.*

Cercătorul: Mă mir prea mult; sunt foarte spăimântat!

Încredințatul: Vei fi și mai mult, sau vei înceta cu totul a te mai mira, când vei ști câte bucați s'au alterat din operele vechilor scriitori.

Cercătorul: Ași dori să știu într'un chip precis cum exprimau vechii scriitori ai bisericii dogma purcederei sfântului Spirit. Nu poți să-mi presinți în această privință unele din mărturiile lor, care să nu fie supuse la nici o controversă?

Încredințatul: Numai în scrierile fericitului Augustin, Adam Zernicov și Teofan Procopovici au aflat mai mult de cinci-zeci locuri, unde dogma purcederei sfântului Spirit este profesată așa după cum o învață biserica orientală până în ziua de astăzi. În numărul acestor pasaje, sunt unele a căroră autenticitate nu poate fi supusă de nimene la nici o îndoială. Așa de exemplu este pasagiul următor din cartea *Contra Sermonem Ariatorum*, cap. 23:

„Să nu gândească nimene, că sfântul Spirit ar fi dela dînsul (adecă din Fiul); căci ca și dînsul (ca și Fiul) este din Tatăl; *amēndoi dar sunt din Tatăl*; acesta se naște și acela purcede; însă aceste două acte sunt negreșit prea greu de distins în profunditatea acestei naturi (dumnezești)“

Printre marele număr de mărturii analoge ce se găsesc la scriitorii orientali și occidentali, vă voiu cita și aceea a Papei Damas și a întregului conciliu din Roma.

Autenticitatea acestei mărturii nu poate fi supusă nici unei îndoeli; căci Augustin și Teodorit, cel dintâiu în Africa, și cel din urmă în Asia, au raportat-o unul în latinește și altul în grecește, în același chip și mai tot la aceeași epocă, și negreșit fără a se copia unul pe altul. La conciliul din Roma Papa Damas împreună cu mai mulți Episcopi, au emis o profesiune de credință, unde între altele se află aceste cuvinte citate de Augustin și Teodorit: »Dacă nu zice cine-va că Sfântul spirit este în realitate și cu adevărat din Tatăl, precum și Fiiul este din substanța lui Dumnezeu și este el însuși Dumnezeu, cuvântul lui Dumnezeu, să fie anatemă«!

(Va urma.)

† Ioan Popea.

Cu adâncă întristare anunțăm moartea valorosului, mult meritatului și veteranului profesor Ioan Popea, dela gimnasiul din Brașov după-ce timp de câte-va săptămâni o suferință de stomac l'a fost doborât la pat.

Ioan Popea a fost bine cunoscut în cercuri largi, românești, ca unul din cei mai harnici pe-

dagogi ai noștri, care cu cuvântul și cu pana, prin escelețele sale scrieri didactice, s'a distins. Peste treizeci de ani a fost un exemplu de activitate și de neobosită stăruință ca dascăl român conștiencios. De doi ani și jumătate s'a restras în pensiune.

Pe lângă numeroasele sale lucrări didactice, între cari «Cartea sa de cetire» este cea mai cunoscută, răposatul a aflat timp a scrie și în foile noastre periodice până în zilele din urmă ale vieții sale.

Ioan Popea s'a născut în 1839 în Satu-lungul Săcelelor. A studiat la gimnasiul român inferior și la gimnasiul ev. săsesc din Brașov. A absolvat teologia în Sibiu și facultatea teologică-filosofică în Lipsca.

Adresăm mult întristatei familii a vrednicului și de toți stimatului profesor decedat sincererele noastre condolențe!

Fie-i memoria în veci neuitată!

Colegii adormitului în domnul au lansat următorul necrolog:

Corpul profesoral dela școalele medii gr. or. române din Brașov cu inimă îndurerată aduce la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcuților, că emeritul coleg: *Ioan Popea*, profesor gimnasial în Pensiune s'a mutat la cele eterne, azi Marți 1/14 April 1903, în etate de 64 ani, în al treilea an al retragerii sale din funcțiunea de profesor gimnasial, pe care o purtase timp de 35 de ani cu mare pricepere și nespusă abnegațiune.

Dumnezeul îndurărilor să-i facă parte de eternă odihnă în locașurile celor drepti!

Ear familia întristată aduce la cunoștință cumplita pierdere prin următorul anunț:

Ioan Popea, profesor în pensiune al gimnasiului român gr. or. din Brașov, după o scurtă suferință a adormit în Domnul, provăzut cu Sfintele Taine, Marți la 1/14 Aprilie a. c. 6^{1/2} oare dimineata, în etate de 64 ani.

Remășițele pământești ale neuitatului defunct se vor transporta spre odihnă vecinică în casa rece a cimiterului gr. or. din Groveri, unde Joi la 3/16 Aprilie 3 oare p. m. se va îndeplini serviciul ceremonial funebreal, despre ce incunoștiințăm pe toate rudeniile, amicii și cunoșcuții.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Brașov, 1/14 Aprilie 1903.

Jalnica familie.

Convocări.

In sensul §§-lor 23 și 24 ai Statutelor reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale gr-or. rom. din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova, — On. domni membrii din despărțământul Belinț prin aceasta

se convoacă la adunarea generală a despărțământului, ce se va ținea la 17/30 Aprilie a. c. la oarele 9 dimineața în localitatea școalei gr.-or. rom. din comuna Topolovețul-mare.

Obiectele adunării sunt:

1. Asistarea în corpore la chemarea Duhului Sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Lecțiunea practică din Religione a învățătorului Ștefan Gherga predată elevilor din clasa 5—6.
4. Observațiuni critice asupra lecțiunii ținute.
5. Cetirea rapoartelor: al presidiului, al cassarului și bibliotecarului.
6. Cetirea disertațiilor insinuânde.
7. Alegerea bibliotecarului.
8. Defigerea locului pentru ținerea adunării proxime.
9. Eventuale propuneri.
10. Inchiderea adunării.

J a b a r, la 25 Martie (7 April) 1903.

Damian Juratoniu,
președinte.

Ștefan Gherga
notar.

Despărțământul prot. a Timisorii, aparținător reuniunii învățătorilor dela școalele populare gr. or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova, se convoacă prin aceasta la adunarea sa generală ordinară pe ziua de 10/23 Aprilie a. c. la 9 oare a. m. în școala confesională română din Elisabetinul-Timișorii.

O b i e c t e l e :

1. La 8 oare a. m. asistare la chemarea Duhului sfânt în sf. biserică din Elisabetinul-Timișorii.
2. Ascultarea prelegerii practice din »limba română« verbul cu cele trei timpuri principale; propunător Georgiu Subu, învățător în Beregsău.
3. Ascultarea prelegerii practice din »aritmecică«; propunător Petru Muțu, învățător în Elisabetinul Timișorii.
4. Ascultarea prelegerii practice din »geometrie,« propunător președintele Ioan Mateica, învățător în Izvin.
5. Deschiderea adunării generale.
6. Constatarea membrilor prezenți.
7. Reflexiuni critice și respective consultări față de prelegerile ținute.
8. Presentarea raportului anual al președintelui, al cassarului și bibliotecarului.
9. Eventuale propuneri și interpelări.

10. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.

Izvin, 7/20 Martie 1903.

Ioan Mataica.
președinte.

Despărțământul protopopesc *Buteni* al reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, conform concludului adus în adunarea ținută în Almaș a. tr. își va ținea proxima adunare Joi în săptămâna luminată, adică la 10/23 Aprilie a. c. în localitatea școalei din comuna Bârsa, la care toți membrii și spriginitorii învățământului, sunt poftiți a participa.

P R O G R A M A :

1. Dimineața la 9 ore asistare la chemarea Duhului sfânt.
2. Asistare la prelegerile învățătorilor din loc.
3. Cuvânt de deschidere.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Discuțiuni asupra prelegerilor ținute.
6. Raportul biuroului al casarului bibliotecarului și controlorului.
7. Censurarea rapoartelor.
8. Cetirea eventualelor disertațiuni.
9. Propuneri și interpelări.
10. Defigerea locului și timpului proximei adunări.
11. Autenticarea protocolului.
12. Resignarea biroului și restaurarea pe noul period 1903/4 1904/5 și 1905/6.
13. Incheiere.

Pentru prânzul comun s'au făcut dispozițiunile necesare, participanții sunt poftiți a se anunța mai nainte la inv. Terenție Popa în Bârsa.

B o d e ș t i, 27 Martie (9 Aprilie) 1903.

Nicolae Boșcaiu
președinte.

Cornel Novac,
notar.

CRONICA.

* **Momente din viața bisericească a Românilor ortodocși din Transilvania. 1780 —1787,** de *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial. Sibiu 1902. — Acesta este titlul unei interesante broșuri, care cuprinde o serie de documente până acuma necunoscute relative la istoricul bisericii noastre.

* **Societatea de lectură a tinerimii dela institutul ped.-teologic gr.-or. român din Arad** are onoare a invita la *Ședința publică*, ce se va ține la Dumineca Tomii în 13/26 Aprilie 1903 în sala „Casei Naționale.“ Inceputul la 7¹/₂ ore seara. Prețul de intrare: Locul I. de persoană

4 cor., locul II de persoană 3 cor., de familie 6 cor., locul III. de persoană 1 cor. 60 fil.; de familie 4 cor. — Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cvita pe cale ziaristică.

PROGRAMA:

1. „Cristos a înviat“ melodie bis., cântat de corul *Societății*.
2. „Cuvînt de deschidere“ rostit de președintele Societății, *Romul R. Rațiū.*
3. „Craiu nou“ de C. Porumbescu, esec. de *orchestra Societății*.
4. „Importanța religiei în viața popoarelor,“ disert. de *Romul R. Rațiū.*
5. „Faurul amorului“ de Unglaub, esec. de corul *Societății*.
6. „Feringhis“ (fragment) de V. Alexandri, predat de *Ioan I. Ardelean.*
7. „Din trecutul preparației noastre,“ disertație de *Nicolae Cristea.*
8. „Serenadă“ de Cav. de Flondor, esec. de corul *Societății*.
9. „Moartea lui Fulger“ de G. Coșbuc, pred. de *Virgil Cosma.*
10. „Numele țeu“ de C. Porumbescu, esec. de corul *Societății*.
11. „Șaua Țiganului“ de Th. Speranță, pred. de *Ioan Toconită.*
12. „Moment musical“ de Schubert, esec. de *orchestra Societății*.

Dans.

* **Bibliografie.** A apărut în edițiune pentru popor: „**Iisus Cristos** — cu cuvintele sfintei Scripturi — de Dr. Petru Barbu. Caransebeș, 1903“. Prețul: 1 cor. — 10 fileri portul postal.

Despre editura primă a acestei escelente cărți scrie dl Dr. Const. Chiricescu, profesor de universitate și decanul facultății teologice din București, în „*Biserica ortodoxă română*“, an. 1903, nr. 11 următoarele:

Nu de mult a eșit de sub tipar, în Caransebeș, cartea intitulată: „**Iisus Cristos, cu cuvintele sfintei Scripturi**“, datorită cunoscutului scriitor Dr. Petru Barbu preot, profesor. ....

În „Prefață“ autorul se exprimă așa: „Momentele cele mai însemnate din viața lui Isus se află în sfânta Scriptură. Dar de oare-ce sfânta Scriptură, edată în biserica noastră, a devenit foarte rară și scumpă, și fiind-că momentele vieții lui Iisus sunt înșirate în această sfântă carte în mod fragmentar, la singuratici evangeliști chiar necomplet și necronologic, încât mulțimea nici cu sfânta Scriptură în mână nu-și poate forma o idee clară despre viața lui Iisus: m'am văzut îndemnat a compune și a eda cartea de față“.

Cu cuvintele sfintei Scripturi, cartea părintelui Dr. Petru Barbu cuprinde: introducerea; nașterea și pruncia lui Iisus; lucrarea lui Iisus, ca proroc puternic cu fapta și cu cuvântul, ca preot, care s'a dat pentru păcatele lumii, și ca împărat, căruia s'a dat toată puterea în ceriu și pe pământ; încheerea.

Spre a înțelege mai bine cum autorul s'a servit de cuvintele sfintei Scripturi spre a ne înfățișa viața Mântuitorului nostru Iisus Cristos, să aducem un exemplu, și anume istorisirea despre Botezul Domnului, pe care sfinții evangeliști: Mateiu, Marcu și Luca ne-o dau astfel:

Mateiu 3, 13—: Atunci a venit Isus din Galileea la Iordan la Ioan, ca să se boteze de dînsul. Iar Ioan îl opria pe el zicînd: „Eu am trebuință a mă boteza de tine, și tu vini la mine“? Și răspunzînd Isus a zis cătră el: „Lasă acum, că așa este cu cuviință noauă, ca să plinim toată dreptatea“. Atunci l-a lăsat pe el. Și botezîndu-se Isus, îndată a eșit din apă, și iată s'au deschis lui ceriurile și a văzut pe Duhul lui Dumnezeu, pogorîndu-se ca un porumb, și venind peste dînsul, și iată glas din ceriuri zicînd: „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit“.

Marcu 1, 9—11: Și a fost în zilele acelea, a venit Isus din Nazaretul Galileei, și s'a botezat dela Ioan în Iordan. Și îndată ieșind din apă, a văzut ceriurile deschise, și Duhul ca un porumb pogorîndu-se peste dînsul, și glas a fost din ceriuri: „Tu ești Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit“.

Luca 3, 21—22: „Si a fost dacă s'a botezat tot poporul, și Iisus botezîndu-se și rugîndu-se, s'a deschis ceriul, și s'a pogorit, Duhul sfînt în chip trupesc ca un porumb peste dînsul, și glas din cer s'a auzit: „Tu ești Fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit.“

Această felurită istorisire, ca formă, a celor trei sfinți evangeliști, părintele Dr. Petru Barbu, ne-o dă în chipul următor:

„Și în zilele acelea, dacă s'a botezat tot poporul, a venit Iisus din Nazaretul Galileei la Iordan la Ioan, ca să se boteze de dînsul. Ear' Ioan îl opria pe el zicînd: „Eu am trebuință a mă boteza de tine, și tu vini la mine“? Și răspunzînd Iisus a zis cătră el: „Lasă acum, că așa este cu cuviință noauă, ca să plinim toată dreptatea.“ Atunci l'a lăsat pe el.“

„Și botezîndu-se Iisus îndată a eșit din apă, și eată rugîndu-se i-s'au deschis lui ceriurile și a văzut pe Duhul sfînt în chip trupesc ca un porumb coborîndu-se și venind peste dînsul; și eată glas din ceriuri s'a făcut zicînd: „Tu ești Fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit.“ (Pag. 15).

Se vede, deci, că autorul, în descrierea Botezului Domnului, ca și în celelalte descrieri din întreaga sa carte, nu întrebunțează cuvintele sale, ci cuvintele sfintei Scripturi, căutînd cu tot dinadînsul să ne pună înainte tot ce au scris sfinții evangeliști în privința cutărei sau cutărei cestuini, pe care ei o au în vedere.

Cu cartea „**Iisus Cristos**“ autorul ne dă Armonia Evangeliilor, bazată pe locurile paralele din sfânta Scriptură și pe ordinea cronologică a întemplărilor din viața Mântuitorului, fie că unele din detaliile vieții Mântuitorului le au în privire toți patru evangeliștii, fie numai trei, doi sau numai câte unul dintre ei.

La stabilirea locurilor paralele din sfânta Scriptură și la înșirarea cronologică a momentelor din viața Mântuitorului, autorul ne spune că a consultat părerile exegeților și ale unor autori ai descrierei vieții lui Iisus Cristos, indeosebi pe R. P. Didon (traducerea în românește, făcută de mine și de părintele Iconom Stavrofor Const. Nazarie) și pe I. B. Lohman. Cuvintele sfintei

Scripturi le-a luat din Noul Testament, tipărit în sfânta Monăstire Neamțu la 1818, comparat cu alte Biblii editate în biserica drept-măritoare română, asemănat cu textul grecesc, ediția lui Constantin de Tischendorf.

Așa că, scrierea părintelui Dr. Petru Barbu e bazată nu numai pe sfânta Scriptură, de ale cărei cuvinte se servește autorul, ci și pe cercetări și constatări științifice.

Cartea de care ne ocupăm umple un gol de mult simțit, și, cum este ea prea bine alcătuită, nu avem cuvinte destule prin cari să putem recomanda mai cu căldură, tuturor creștinilor și îndeosebi slujitorilor Altarului, ca să aibă la îndemână și cartea „Iisus Cristos,” căci, precum zice și autorul, în „Prefață,” „nu-i cu puțință a fi membru adevărat al bisericii fără a cunoaște vieța pământească a întemeietorului ei: modelul a toată înțelepciunea și virtutea.”

* **Mulțumită publică.** Tuturor acelor buni credincioși din comuna noastră Alparea care în decursul acestor 3 luni s'au învrednicit a decora casa Domnului și au contribuit la cumpărarea unui rind de odejdii bisericești și anume: Teodor Papp 10 cor.; Dimitrie Antal 10 cor.; Teodor Bodesoane 10 cor.; B. Pavel Malan 10 cor.; Ioan Urda 10 cor.; Florian Simocu 60 fl.; vęd. Iuliana Roxin 1 cor.; Floare Mihuțiu 1 cor.; Floare Popovici 1 cor.; Dimitrie Pașca 4 cor.; Ana Mihuțiu 1 cor.; Maria Bule 1 cor.; Petru Buste 1 cor.; Teodor Popovici 20 fl.; Gavril Panea 2 cor.; Teodor Urdaseu 5 cor.; vęd. Maria Mihuțiu 1 cor.; Alexandru Tripon 1 cor.; B. Teodor Mudura 3 cor.; Iacob Isacu 2 cor.; M. Teodor Malan 1 cor.; Teodor Bodesoane și soția sa Sofia Blaga au mai cumpărat 2 icoane care conțin sărbătorile mai mari de peste an în preț de 27 cor. 38 fl.; un Molitvelnic 11 cor. 55 fl.; Vasilie Mihuția un liturgier cu 10 cor. 55 fl.; Pavel Bode un ciaslov 2 cor. 20 fl. Mai departe bunul credincios Ioan Bode și soția Parasca Iancu un clopoțel mic la sf. biserică cu 60 cor., și în fine un clopoțel la școala nouă edificată pentru a cărei solvire a contribuit Zaharie Pantea, 2 cor.; Floare Sabău 10 cor.; Vasilie Mihuțiu 2 cor.; Maria Bode 4 cor.; Florian Duma 5 cor.; Ioan Gerlan 2 cor. Pentru aceste frumoase dăruiri pe seama sfintei noastre biserici susînsemnaților și pe această cale le dăm mulțumita noastră; rugând pe mult înduratul Dumnezeu să le răsplătească însutit și înmiit făcându-le parte de împărăția Sa cea cerească.

Teodor Papp, preot.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei **Dsosani-Gurbești** protopiatul Beiușului devenită vacanta prin îndepărtarea preotului Mihai Caba la parochia Șuiug se escrie concurs cu termen de alegere ziua de **27 Aprilie** (10 Maiu) a. c.

Beneficiul anual constă din: a) 8 jugere 1064□ pământ arător; b) casa parochială cu intravilan de 1 h. 400□; c) birul preoțesc; 3) stolele dela funcțiunile obveninde, ear din partea Inaltului Guvern ajutorul decretat de 284 cor. 70 fl. pentru aceasta parochie.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta petițiunile adresate către comitetul parochial din Ds. Gurbești subscrisului protopresbiter în Răbăgani până la 25

Aprilie (8 Maiu) inclusive, ear recurenților pe lângă observarea §-ului 18 din Regulament li-să dă voe a se presenta în cutareva Dumineca ori sărbătoare la bisericile din sus atinsele comune — pentru a-și areta desteritatea în rituale.

Comitetul parochial.

Cu știrca și invoirea mea: ELIA MOGA, protopresbiterul Beiușului.

—□—

3—3

În sensul concludului Ven. Consistor din Oradea-Mare de sub nr. 277 a. c. pentru parochia vacantă **Hinchirș**, în tractul Vașcouli se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Dotățiunea e cea cuprinsă în coala de fasonare B, și anume: a), birul preoțesc, câte o brădie de bucate prețuit în bani 150 cor.; b), din stole 102 cor.; c), relut de cortel 80 cor.; d), întregirea dela stat 566 coroane.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile lor ajustate conform Regulamentului în termenul prescriș în Beiuș la subscrisul.

Beiuș, la 17/30 Martie 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial VASILIE PAP, protopopol Vașcouli.

□—

3—3

Licitațiuni minuende.

Comitetul parochial gr.-or. din comuna bisericăscă **Șistaroveț** cu aprobarea Veneratului Consistor diecesan din Arad cu datul 10/23 Octomvre 1902 Nr. 5896, deschide licitație minuendă pentru acoperirea sfintei biserici cu tinichea (pleh). Prețul estimării e 2400 cor.

Licitația se va ține în 8/21 Aprilie la 10 ore în sfânta biserică. Condițiunile se pot vedé la oficiul parochial în fiecare zi.

Întreprinzătorii pot licita și verbal și prin ofert depunând 10% ca vadiu.

Comitetul parochial.

—□—

3—3

Pe basa Inaltei încuviințări a Prea Veneratului Consistor gr.-ort. român din Arad cu datul 7/20 Martie Nr. 840 și 1059/1903 se publică licitațiune minuendă verbală, pentru zidirea de nou a sfintei biserici din comuna **Nadăș**, protopopiatul Buteni comitatul Aradului cu prețul de esclamarie 11814 cor. 23 fl.

Planul și preliminarul de spese se pot vedé la subscrisul și până în ziua de licitațiune ce se va ține la 8/21 Aprilie la orele 11 a. m. în localitatea școalei gr.-ort. române din loc.

Cel-ce voiește a primi lucrul, va trebui să depună vadiul de 10% dela suma preliminară în bani gata sau hârtii de valoare.

Antreprenorul, care va primi lucrul va suporta spesele de colăudare și spesele ce s'au făcut cu facearea planului și censurarea lui; pentru participarea la licitație nu au să capete diurne, viatic și spese de călătorie.

Pe lângă acestea, comitetul parochial își susține dreptul, de a prefera pe vre-un măestru cunoscut de solid și cu deplină garanță.

Nadăș, la 18/31 Martie 1903.

George Popoviciu,

preot gr.-ort. rom. cu președ. comit. parochial

3—3

—□—